

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ АЛҒЫСӨЗІ

Сәтқалиев Алмасадам Майданұлы

«Самұрық-Қазына» АҚ
Басқарма төрағасы

Құрметті әріптестер, серіктестер мен инвесторлар!

2021 жыл – жаһандық сын-қатерлер жылына айналды. Құндылықтар адамдардың қауіпсіздігі мен әл-ауқатына көбірек көңіл бөлу, қоршаған ортаға ықпалды азайту және корпоративтік мәдениетті дамыту жағына қарай қайта қаралды.

Адамдар – компанияның басты құндылығы. Қор қызметінің нәтижелері мен инвесторлар үшін құрылатын құн әр адамның кәсібилігімен қауіпсіздігі деңгейіне байланысты болады.

Пандемия кезінде Қор және портфельдік компаниялары жұмыс орындарын сақтап қалып, еңбекақының дер кезінде толық көлемде төленуін қамтамасыз етті. Бұған қоса, Қор халыққа әлеуметтік жобалар арқылы көмек көрсетуін жалғастырды. 2021 жылы біз жалпы саны 500 мыңнан астам бенефициарды қамтитын 32 қайырымдылық жобасын жүзеге асырдық.

2021 жылы біз

32

**қайырымдылық
жобасын жүзеге
асырдық**

Сонымен қатар, Қор мемлекеттік вакциналау науқанын қолдап, Қазақстан халқы үшін «Hayat Vax» вакцинасын сатып алуды қаржыландырды, қалаған әр адам бұл вакцинаны мемлекеттік медициналық мекемелерде салдыра алды. Қазіргі кезде қызметкерлерге коронавирустық инфекциядан екпе салу бойынша жұмыс жалғастырылып келеді.

Өндірістік қауіпсіздік жүйесін жақсарту мәселелері – мен үшін де, жалпы Қор үшін де ең жоғары басымдық. Қор тобы қызметкерлерінің барлығы өз үйлеріне, отбасыларына аман-есен оралуы керек. Үш жылда Қордың компаниялар тобы бойынша HSE саласында ауқымды жұмыс атқарылды. 2021 жылы зардап шеккендердің саны 2019 жылмен салыстырғанда 36%-ға азайды.

Қызметкерлеріміз бен мердігерлеріміздің және тұрғындардың денсаулығын қорғау және қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша ыждағатты жұмысымыз Самұрық-Қазына компаниялар тобының ұзақ мерзімді және табысты бизнесінің негіз қалаушы факторы болып табылады. Осыған орай, 2022 жыл «Қауіпсіздік және еңбекті қорғау жылы» болып жарияланды.

Қор пандемияның жағымсыз әсерін барынша азайту үшін тиісті шараларды қабылдады және белсенді іс-қимылының арқасында негізгі көрсеткіштерге қол жеткізе алды.

**2021
жылы зардап
шеккендердің
саны 2019 жылмен
салыстырғанда**

**36 %-ға
азайды**

2021 жылғы өндірістік және қаржылық нәтижелер пандемияға дейінгі 2019 жылдың нәтижелерінен асып түсті. Таза пайда 1,6 трлн теңгені құрады, бұл жылдық жоспардан әлдеқайда жоғары. Негізінен, мұндай өсу бұрынғыдай жалпы түсімнің едәуір бөлігін ала-

тын мұнай мен мұнай өнімдері бағасының өсуінен болды.

Жолаушылар әуе тасымалы, жүк теміржол тасымалы сияқты басқа бағыттар бойынша көрсеткіштердің едәуір жақсаруын, электр энергиясына сұраныстың өсуін атап өткен жөн. Бұл негізінен күрделі 2020 жылдан кейін іскерлік белсенділіктің қалпына келуі мен карантиндік шаралардың алынып тастауы есебінен болды.

2021 жылы бекітілген дивидендтік саясатты ескере отырып, Қор өзінің Жалғыз акционері ретінде ҚР Үкіметі пайдасына дивидендтік табысты арттыру бағытында тұрақты жұмыс атқарады. Мәселен, 2021 жылдың қорытындысы бойынша Қор республикалық бюджетке 170 млрд теңге аударды, бұл 2020 жылғы көрсеткіштен екі есе жоғары.

Қор тобының компаниялары ірі салық төлеушілер болып табылады, 2021 жылы ҚР бюджетіне шамамен 1,2 трлн теңге аударылды, бұл республикалық бюджетке түсетін жыл сайынғы қаражаттың орташа есеппен алғанда 10%-ын құрайды.

Қордың ел экономикасындағы үлесін азайтуға ерекше мән беріледі. 2021 жылы Қордың бес активі жалпы сомасы 2,7 млрд теңгеге сатылды.

Сондай-ақ, Қор «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ мен «Әйр Астана» АҚ-ын халықаралық листингке шығаруға дайындап, тәуелсіз кеңесшілерді тарту мәселелерін, сондай-ақ жоспарланатын мәмілелердің жергілікті деңгейде кеңінен жариялануы, қазақстандық бөлшек сауда инвесторларын тарту, сондай-ақ өтінімдерді жинаудың ұзағырақ мерзімін қамтамасыз ету

сияқты «Халықтық IPO»-ның жекелеген элементтерін бейімдеу мәселелерін пысықтауға күш салды.

2021 жылы портфельдік компанияларының портфельді оңтайландыру бойынша жеке жоспарлары шеңберінде стратегиялық емес активтерден шығу бойынша жұмыс атқарылды, оның ішінде 13 актив сатылды, 2 актив мемлекеттік меншікке берілді және 8 актив таратылды.

Бүкіл әлем тұрақты және инклюзивті болашаққа ұмтылып жатқан шақта, біз Самұрық-Қазынада бизнес философиясы мен оны жүргізу тәсілдерін реформалау, қайта құру, әлеуметтік жауапкершілікті күшейту бойынша істі қолға алдық.

Біз жаңа тәуекелдер мен мүмкіндіктерді ескере отырып, Қордың даму стратегиясын жаңартуды бастадық. Құжатты әзірлеу барысында Самұрық-Қазына қорын құрудың басты мақсатын – тұрақты экономикалық дамуға септесу арқылы ұлттық әл-ауқатты арттыруды негізге алдық.

Біз сапалы өсу және акционерлік құнды арттыру негіздерінің бірі ретінде орнықты дамуды белгіледік. Қордың компаниялар тобының қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ете отырып, біз ESG қағидаларын орындау тұрғысынан, демек адамдардың әл-ауқатын арттыру және қоршаған ортаға жағымсыз ықпалды азайту бойынша міндеттерді белгіледік.

Бүгінде әлем қоғамдастығы климаттық және экологиялық күн тәртібі шеңберінде үрей тудыратын әрекетсіздік сценарийлерін қажет етпейді. Үкімет басшылары мен бизнес-қоғамдастықтардың өкілдері қоршаған ортаға ықпалды азайту қажеттілігін түсінеді және конструктивтік шешімдер іздеуге тырысады. Сондай-ақ инвесторлар экологиялық тәуекелдердің ұзақ мерзімді қаржылық тұрақтылыққа және компанияның құнына ықпал ететін инвестициялық тәуекелдерге айналатынын түсінеді.

**2021 жылы
Қордың бес активі
жалпы сомасы**

**2,7
МЛРД ТЕҢГЕГЕ
сатылды**

**Самұрық-
Энерго АІХ
биржасында**

**18,4
МЛРД ТЕҢГЕ**

**көлемінде дебюттік
«жасыл» облигацияларды
орналастырды**

Қор бұл бағытта белсенді жұмыс атқаруда. Самұрық-Қазына электр энергетикалық саладағы мемлекет мүдделерін білдіретін ірі холдинг ретінде еліміздің «жасыл» экономикаға көшу бойынша жоспарларында негізгі рөл атқарады.

Біздің елімізде өндірілетін электр энергиясының шамамен 70%-ы отын ретінде көмірді пайдалану арқылы өндіріледі. Газ, көмір және соның салдарынан электр энергиясына ең төмен тарифтердің нәтижесінде Қазақстанның экономикасы энергия

сыйымдылығы бойынша әлемде 12-ші және көміртек сыйымдылығы бойынша 5-ші болып табылады. Бұл ретте халық санының артуы, цифрландыру мен автоматтандыру бойынша трендтер электр энергиясын тұтынудың ұлғаюына әкеледі, сұраныс 2060 жылға қарай 3 есе артуы мүмкін және бұл сұранысты өтеу үшін міндетті түрде базалық генерация көздері қажет.

Біз осы жоғарыда аталған және басқа да аспектілерді Қордың көміртек бейтараптылығына қол жеткізу бойынша ұстанымы мен мақсатын белгілейтін төмен көміртекті дамуға ауысу бойынша Тұжырымдамасын әзірлеу барысында ескереміз. Біз келешекте 2060 жылға қарай көміртек бейтараптылығына қол жеткізу жоспарымен көміртек ізін 10%-ға төмендетуді мақсат етеміз.

2021 жылы Қор қоршаған ортаға әсерді азайту және ресурстарды ұтымды пайдалану бойынша шаралар кешенін іске асырды. Мәселен, есептік жылы Қордың портфельдік компаниялары ЖЭК саласында бірқатар жобаны қолға алды. Мемлекет басшысының қатысуымен Алматы ЖЭЦ-2 станциясын газға ауыстыру жобасы іске асырыла бастады. Келешекте ЖЭЦ-3 те газға ауыстырылмақ.

Қордың портфельдік компаниялары көбіне энергияны көп қолданатын технологиялармен жұмыс істейтін ірі өндірушілер болып табылатындықтан, энергияны үнемдеуге және энергия тиімділігін арттыруға баса назар аударады. Қордың ең энергия-сыйымды кәсіпорындарының бірі – Самұрық-Энерго 2015-2025 жылдар арналған энергияны үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бағдарламасы қолданылады. Өз кезегінде, ҚазМұнайГазда 2021 жылы 49 іс-шара орындалды, осының нәтижесінде отын-энергетикалық қорлар 5,3 млн кВт электр энергиясы және 8 107 мың м³ табиғи газ көлемінде үнемделді.

Қойылған міндеттерді қаржыландыру мақсатында Қор және оның портфельдік компаниялары «жасыл» облигациялар немесе орнықты даму мақсаттарына байланған облигациялар шығару мүмкіндігін қарастырды. 2021 жылдың қарашасында АХҚО-ның қолдауымен Самұрық-Энерго АІХ биржасында 18,4 млрд теңге көлемінде дебюттік «жасыл» облигацияларды орналастырды.

Жалпы, біздің ойымызша, Қор Қазақстанның төмен көміртекті дамуға ауысу ісінде локомотив міндетін атқара алады.

Біз портфельдің тиімді басқарылуын қамтамасыз етудің, сондай-ақ активтердің ұзақ мерзімді құнын арттырудың негізгі қаржылық емес факторларының бірі ретінде корпоративтік басқаруды қарастырамыз. Акцияларды алғашқы орналастыру мерзімдері мен жоспарларына қарамастан, барлық портфельдік компаниялары үшін корпоративтік басқару деңгейін арттыру міндеті қойылды. Бұл соның ішінде шешім қабылдау, комплаенс-рәсімдердің ашықтығын қамтамасыз ету және ақпаратты ашып көрсету бойынша талаптарға да қатысты.

ESG күн тәртібін енгізу шеңберінде Қордың барлық портфельдік компаниялары келер жылдары ESG рейтингін алу бойынша жұмыстарын жалғастырады. Бірқатар портфельдік компаниялары халықаралық рейтингтік агенттіктермен жұмысын бастап кетті.

Жеткізушілер мен мердігерлер ESG қағидаларын орындауда құндылық құру тізбегінің маңызды қатысушылары болып табылады. Соңғы екі жылда ашық тендер өткізу және баға ұсынымдарын сұрату

тәсілімен бәсекелес сатып алулардың едәуір өскені байқалады. Бір көзден сатып алулар үлесі 5 есе азайған, бәсекелес сатып алулардың көлемі 6 есе артқан. Отандық тауар өндірушілерге 246 млрд теңге көлемінде тікелей қолдау көрсетілді. 2021 жылғы сатып алулардың қорытындысы бойынша үнем 145 млрд теңгені құрады.

Қор негізгі көрсеткіштерді жақсарту бойынша жұмысын жалғастырып келеді. 2022 жылдың басында Мемлекет басшысының төрағалығымен өткен Реформалар жөніндегі Жоғарғы кеңестің отырысында реформалау бойынша жедел және жүйелі шараларды қамтитын Қорды реформалау бағдарламасы мақұлданды.

Жедел шаралар аясында Қордың Корпоративтік орталығының қызметкерлер саны қысқартылды, ұйымдық құрылым оңтайландырылды, шетелдік өкілдіктер жабылды. Бұл шаралар Корпоративтік орталық бойынша шығындарды шамамен 2,6 млрд теңгеге азайтуға мүмкіндік берді. Дәл осындай

жұмыс Қордың компаниялар тобы деңгейінде де өткізілуде.

Қазіргі кезде біз халықтың әл-ауқатын арттыру бойынша жүйелі шараларды іске асыруға кірістік, онда Қордың және оның портфельдік компанияларының корпоративтік әлеуметтік жауапкершілігін арттыру, бизнесті қолдау бойынша бастамалар, дивидендік және инвестициялық саясаттағы, активтерді жеке-шелендірудегі және адам капиталын дамытудағы жаңа тәсілдер қамтылды.

Жалпы, Қор қойылған мақсаттарына жүйелі түрде жылжып келеді. Портфельдік компанияларының тиімділігін арттыру бойынша кешенді жұмыс атқарылуда. Қысқа мерзімді перспективада біз өзімізді стратегиялық холдинг ретінде көреміз, кейін инвестициялық холдинг моделіне ауысуды жоспарлап отырмыз. Ұзақ мерзімді перспективада компанияны жаһандық трендтер негізінде түбегейлі өзгерістер күтіп тұр.

Сәтқалиев Алмасадам Майданұлы

«Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма төрағасы

Отандық тауар
өндірушілерге

246

МЛРД ТЕҢГЕ

көлемінде тікелей қолдау
көрсетілді